

עין משפט
נר מצוה

קא א מיי פכיל מהל'
אסור צילה הל"כ
(כא) סמג לאון קם טור
שו"ע אה"ע סימן כג סעיף ג:

קב ב ג מיי שם הלכה
כא סמג שם טור
שו"ע אה"ע סימן כא

סעיף א:

קג ד ה מיי שם הלכה
[ע"ז כ סמג שם טור
שו"ע אה"ע סי' כג סעיף ג:

קד ו מיי פרק טז מהל'

טומאת אוכלין הל"כ:
קה ז מיי פ"כ מהלכות
שנת הלכה ד:

רבינו חננאל

איש ואפילו מביטת ולא בבגדי אשה צבורים ולא בחיה ובבהמה ובעוף ולא בחזירים ולא בחמורין בשעה שנוקקין זה לזה ואפי' מלא עינים כמלאך המות שלאך המות מלא עינים הוא ובשעת פטירת האדם עומד מעל מראשותיו וחורבו שלופה בידו וטיפה של מרה תלויה בו וכיון שרואה החולה מודיעו ופותח פיו וזורקת לתוך פיו ממנה מת ממנה מסריח ממנה פניו מוריקות: בבדי אשה צבעונין. אפילו שטוחין או מנחין על כותל והוא שמכיר האשה והני מילי בישנוי אבל בחדשים יא' והבדשים מהיא י'הבינן להו לאומנים דאדמרי טריד בעבירותיה ודורב יהודה דאמר מין במינו מותר להכניס כמכחול בשפופרת. והיא טיפה דרוקת לה מלאך המות כפי החולה מחתכה להו לסימנין וממנה מסריח והרועה שלא להסירה מתי יתפכנו על פניו: ת"ר ושמחת מכל דבר רע שלא יתהר אדם ביום ויבא לידו טומאה כלילה מיכן א"ר פנחס בן יאיר זהירות מביאה לידי זריזות זהירות לידי נקיות ונקיות לידי פרישות כו'. ענוה גדולה מכולם שני יען משח ה' אותי לבשר עניים וגו' לבשר חסידים לא נאמר אלא עניים הא למדת שענוה גדולה מכולם: פ"ס' ר' יהודה אומר מוכר על מנת לקרן וקוצץ וכן קמה על מנת לקצור וקוצר. ושחת על מנת לגוזל וגוזל ר"מ אומר אינו מוכר לו אלא אילן קצץ וקמה קצורה ושחת גוזה וצריכא כו' וכן מוכר לו אלא שחוטת: מתנאי' אין משכירין להם בתים בארץ ישראל ואין

כ:

שלא יתרהר אדם ביום. האי קרא דרשה גמורה היא ולא אסמכתא כדמוכח פרק נערה שנפתתה (כתובות דף מו.) והקשה ה"ר אלחנן א"כ מאי רצוניה דיחזקאל דאמרינן פרק שני דחולין (דף לו:) ונפשי לא מטומאה שלא הרהרתי ציוס ובאתי לידו טומאה צלילה ואורי' למכל מקום רצותא היא ממנה שהיה מליל עלמו מהרהור מה שאין כן בשאר אדם דאינו ניזול מהם בכל יום כדאמרי' בצנא בתרא פרק גט פשוט (דף קסד:) שלשה דברים שאין אדם ניזול מהם בכל יום וקא חשיב הרהור: **ענוה** מביאה יידי יראת חטא. צירושלמי דשקלים גריס איפכא יראת חטא מציאה לידי ענוה וקא סבר כרבי יהושע בן לוי דבסמוך דאמר ענוה גדולה מכולם והקשה ר' יהודה מפרי"ש דאמרינן במדנש י' שלשה דברים שקולים זה כזה יראת חטא חכמה ענוה וי"ל דה"ק דלא סגיג' להא בלא הא יראה בלא חכמה וחכמה בלא יראה ושמייהם בלא ענוה וענוה בלא שמייהם י':

חסידים לא נאמר אלא עניים.

וא"ת הא כתיב נמי אז דצרת בחזון לחסידך ולא כתיב לענויך וי"ל התם חסידים כתיב וכ"ש עניים אצל לענין צורות הגאולה פשיטא תולה אותם בחשונ' וגדולים יותר: **ואי** אשמעינן הני תרתי דלא ידיע שבחייהו. והקשה הר"ר אלחנן לישמעינן שחת ידיע שנחא וקמה דפסדא וכ"ש אילן וי"ל דלא זו אף זו קמני: **בהמה ע"מ** לשחוט מהו. תימה מאי צעי ומאי פליגי ר"מ ורבי יהודה כסמוך הא אפי' בסתם אמרינן לעיל ט' אימור לשמיטה זונה ולפי' רשנ"ס דלא מיירי לעיל אלא צפרה דוקא ניחא וי"ל לפ"ה דהכא מיירי צעגלים וסייחים שאסור למכור להם: הא

נקיות מביאה לידי פרישות פרישות מביאה לידי ענוה ענוה מביאה לידי יראת חטא יראת חטא מביאה לידי י' (קדושה קדושה) מביאה לידי רוח הקודש רוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים וחסידות גדולה מכולן שנאמר ² או דברת בחזון לחסידך ופליגא דרבי יהושע בן לוי דא"ר יהושע בן לוי ענוה גדולה מכולן שנאמר י'רוח ה' אלהים עלי יען משח ה' אותי לבשר עניים חסידים לא נאמר אלא עניים הא למדת י'שענוה גדולה מכולן: אין מוכרין להן וכו': ת"ר י' מוכרין להן אילן על מנת לקרן וקוצץ דברי ר' יהודה רבי מאיר אומר אין מוכרין להן אלא קצוצה שחת על מנת לגוזל וגוזל דברי רבי יהודה ר"מ אומר אין מוכרין להן אלא גוזה קמה על מנת לקצור וקוצר דברי רבי יהודה ר' מאיר אומר אין מוכרין אלא קצורה וצריכא דאי אשמעינן אילן בהא קאמר רבי מאיר מודי ליה דכי משהי לה פסיד אימא מודי ליה לר' יהודה ואי אשמעינן בהני תרתי מושם דלא ידיע שבחייהו אבל שחת ידיע שבחייהו אימא מודי ליה לר' מאיר ואי אשמעינן בהא בהא להו בהמה על מנת לשחוט מהו התם טעמא מאי שרי ר' יהודה דלאו ברשותיה קיימי ולא מצי משהי להו אבל בהמה כיון דברשותיה דעובד כוכבים קיימא משהי לה או דלמא לא שנא ת"ש דתניא י'בהמה ע"מ לשחוט ושוחט דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אין מוכרין לו אלא שחוטת: **מתנאי'** אין משכירין להם בתים בארץ ישראל ואין צריך לומר שדות ובסוריא

דאורייתא היא שנותן להם חנייה כקרקע: ואין לריד לומר שדום. דאיכא תרתי לאיסורא כדמפרש בגמרא [בא:]. סוריא. ארס לובה וסמוכה לארץ ישראל ויציבה דוד ומיכאל לקדושת ארץ ישראל שלא על פי הדבור ובלא ששים ריבוא וקרי ליה י' כיצוס יחיד:

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

ולא צגדי **צנע** [שגל] אשה. שזכר את האשה כמו שהיא מלוכשת בהן שמייפין אותה ומהרהר אחריה: קרן **זוים** הוא. כשפונה לימין או לשמאל ליכנס ממצוי למצוי ופוגעין זה את זה בקרן זוית דאינו רואה אותה מרחוק בזה כנגדו שיעלם עיניו: **צענויה**.

האשה הרגילה ללוזשן: **צנע** אשה.

משמע שמכירה: **גנדי** **לצעונין**.

(א) אינון של נשים ומדקתמי גנדי צנע אשה משמע שמכירה: **צעסיקי**.

שלצשתן וכזר ראה אותה מלוכשת בהן וכשחזר ורואה אותן מזכר ציפיה. ודוקא גנדי צנעונין לפי שהאשה נאה בהן ולא שכיחי אצל שאר גנדים דשכיחי ואינון לניי לא מסיק אדעמיה להרהר: **גחדסי**.

שלא לצשתן מעולם: **לאשפורי**.

כזכס המתקן גנדים חדשים: **מין** **צמינו**.

צנענות צמים אחר הזכר: **הזכר**.

כמכחול **צשפופרת**. מכחול הוא

קיסם שמכניסין צשפופרת קנה שהמכחול ט' בתוכה והקיסם קרוי מכחול על שם שכותלין בו: **הא קא**

מספגל ותניא לעיל לא בחמור

ולא בחמורה: **צעצידסיה** **עריה**.

לבו על מלאכתו ושוכח צהרהור י':

הוס פרענא **צום** **שחיעה**. לראות מבחוץ כזהמה. אלמא מחתך ממש

הוא: **ונשמרת מכל דבר רע**.

וסמין ליה כי יהיה כך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה וקא מזהר ליה להשמר שלא יבא לידי כך: **טורה**. על ידי שעוסק שבה ועוד שרואה מציין אזירות שבה ונשמר: י' **זריזות**. [ורין] ונשמר קודם לכן שלא תבא עצירה לידי

כי הכא דאינו מהרהר לצא לידי

טומאה: **זסירוס**. כשהעצירה בזה

לידו זסיר להשמר שלא יכשל והמי

אמרינן בכל הצער צשחיתת חולין

(חולין דף קז:) מאי לאו דזהיר ולא

נגע לא דזריז קדים ומשי ידיה

מעיקרא: נקיוס. נקי בצלן חטא:

פרישוס. אף מדצר המותר פורש

להחמיר על עצמו: **טהור** **נא**

מלוכנ' ועדיף מנקי: **לידי רוח**

הקודש. להשרות עליו שכניה: או

דצנס **בחזון** לחסידך. ולא נאמר

ליראך ולענויך: **שחת**. תבזאת

חטיין ושעורין קודם שתמלא צוירין

ובלע"ז פירניא: **משהי** **ליס**.

עובד כוכבים במחוצר ונמנא

שנתן לו יסוב וחנייה כקרקע: **לא**

ידיע **שצחיהו**. לא מינכר שצח

בציצורין מכאן ואילך דקמה פסדא

ואילן נהי גמי דלא פסיד מיהו לא

מינכר דלשצח: **אצל** **שחת**. דנראה

לעיניס דכמה דמשהי ליה משצחת:

בזה קאמר ר"מ. צשחת משום דידיע

שצחיה: **דלאו** **צרשופיה** **קיימי**.

שחת ואילן וקמה כקרקע ישראל

ניניהו ולא מני לשחויניהו דישראל

מעכב עליה: **אצל** **צהמה**. ממי

זכן לה עובד כוכבים צרשומיה

קיימא: **על** **מנס** **לשחוט**. מתנה

עמו צפירוס: **בתנאי'** **אין**

משכירין **בתים**. לעובד כוכבים

בא"י גזירה משום מכירה דאיסור

דאורייתא היא שנותן להם חנייה כקרקע: ואין לריד לומר שדום. דאיכא תרתי לאיסורא כדמפרש בגמרא [בא:]. סוריא. ארס לובה וסמוכה לארץ ישראל ויציבה דוד ומיכאל לקדושת ארץ ישראל שלא על פי הדבור ובלא ששים ריבוא וקרי ליה י' כיצוס יחיד:

משכירין

מסורת הש"ס

(א) [ג'ל של אשה], (ב) [ג'מ א.א.], (ג) כתובות מו., (ד) שקלים פ"ג ה"ג ע"ש [נמשנה שנמשניות טוף סוטה איהא בנוסחא אחרת ע"ש בתי"ט], (ה) [ג'ל קדושה קדושה], (ו) [ג'ל חסידות חסידות כך היא הנוסחא אמתית כמשנה דבסוף סוטה שנמשניות וכן גרס רב אלפס דהכא וע"ש וכן הגי' בע"י ע"ש והשפא אחי שפיר דסיים וחסידות גדולה מכולן וכו'. ועי' ירושלמי שקלים פרק ג ה"ג דמפרש לכל הניו מקרא וע"ע ילקוט ישעיה סימן א' רמז שסג], (ז) [עברין טו:], (ח) [נוספתא פ"ב ה"ב], (ט) [שהחול רש"ש], (י) כ"טא: ההנהר], (י"ג) [אמר ד"ה והירות], (י"ד) כ"טא: ומלון], (ט) כיצוס יחיד כיצוס כ"ל ל"ל ו"ס], (ט) [מנ' דרך ארץ פ"ו], (ט) [ונ"ע מוספות בימות קד: ד"ה והוליס], (ע) [דף טו.].

תורה אור השלם

1. כי תבא מנחה על איבך ונשמרת מכל דברך דברים כג'
2. אז דברת בחזון לחסידך ותאמר שויתי עזר על גבור הירימותי בחור מקום:

החלים פט כ
1. רוח אדני אלהים עלי יען משח יי אחי לבשר עניים שְׁלַחְנִי לְחַבֵּשׁ לְנִשְׁבְּרֵי לֵב לְקָרָא לְשִׁבְיָם דְּרוּר וְלְאִסּוּרִים פָּקַד קוּרְתָּ: ישעיהו סא א

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה צגדי צנעונין אינן אלא של:

הגהות הגר"א

[א] גמ' טהרה מביאה לידי חסידות. י"ב ט"ס ועי' בתלפי גרסאות (וכמ"ש הרש"א):

הגהות הגר"א

[א] גמ' טהרה מביאה לידי חסידות. י"ב ט"ס ועי' בתלפי גרסאות (וכמ"ש הרש"א):

לעזי רש"י

פירינג"א [פירי"א]. חציר.

מוסף רש"י

בעבירותיה טריד. דהתם (לא יספכל בחמור טו') כשאניו שלו שאניו צריך לקייט. אצל האי בעצדותיה טריד ולא מהרהר (ב"ט א.). זהירות מביאה לידי זריזות. וזין עדיף מזהיר, זסיר שידע להזהר בשעת מעשה שלא יעבור על המצוה, וזין הירואה את הטלע ומתקן עצמו שלא יבא לידי קו, והיינו דלמרינן וזהירות מביאה לידי זריזות (וחולין קז.).